

Datagedreven werken

Literatuurlijst

Gemeenten binnen het Data-ecosysteem

Colofon

Digitale transformatie van Gemeenten

Onderzoek uitgevoerd door drs. Etienne B.M. Schoenmakers CMC voor VNG REALISATIE

©Vereniging van Nederlandse Gemeenten, Den Haag, januari 2018

VNG Realisatie

Referenties

Hierna volgt de geraadpleegde literatuur in het kader van de rapportage naar het Gemeentelijke Data-ecosysteem januari 2018. De literatuur is geordend naar thema, en daar binnen naar publicatiedatum. Dit om de meest recente literatuur bovenaan te tonen.

Daar waar achter de titel drie sterren staan: *** betekent dit dat het om basisdocumenten of kerndocumenten gaat.

Digitale Agenda 2020: Literatuurlijst basis rapporten over Datagedreven Gemeenten

Maike Popma, Fatiha Alitou, Hans van Zanten en Etienne Schoenmakers, VNG Realisatie januari 2018

Geordend op datum publicatie (versie 20 januari 2018).

Basisdocumenten Gemeenten

- Maak Waar! Studiegroep Informatiesamenleving en Overheid, onder voorzitterschap van Richard van Zwol Secretaris-generaal, Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. 72 pagina's. 2017. (***)
- Visie Stuurinformatie 2017- 2020, meerdere stippen op de horizon, Werkeenheid Datagedreven Gemeenten, 9 pagina's. 2017. (***)
- Informatiegestuurd Politiewerk in de praktijk. Redactie: Mariëlle den Hengst, Tjeerd ten Brink, Jan ter Mors, 324 pagina's. 2017.
- Data Intelligence for Local Government? Assessing the Benefits and Barriers to Use of Big Data in the Public Sector. Fola Malomo and Vania Sena. 21 pagina's 2016. (***)
- Opwaarderen. Borgen van publieke waarden in de digitale samenleving. Linda Kool, Jelte Timmer, Lambèr Royakkers en Rinie van Est. Rathenau Instituut 213 pagina's. 2017
- Overheid van de Toekomst/ Toekomst van de overheid. Essay over innovatie en technologie in de publieke sector. Frank van Erkel en Jeroen de Lange, 49 pagina's. Juli 2017.
- Data science maturity van gemeenten, White paper. dr. Patricia Prüfer, dr. Natalia Kieru. 42 pagina's. 4 april 2017.
- A changemaking vision for Local Government, an NLgn Think Piece (New Local Government Network), Adam Lent and Jessica Studdert. 20 pagina's. 2017.
- Toekomst van toezicht, Een verkenning van wat nodig is. Jan Schinkelshoek, Pieter Welp, Janine Clement, Johan Huijser, Teusjan Vlot. 139 pagina's. 2016.
- The \$3 Trillion Prize for Busting Bureaucracy (and how to claim it). Gary Hamel and Michele Zanini, London Business School and The Management Lab, 22 pagina's. March, 2016. (***)
- Grip op regionale samenwerking; Handreiking voor gemeenteraadsleden en griffiers. SDU 138 pagina's. 2015.
- Naar een Datagedreven Gemeente. Het verhaal van datagedreven struing in Utrecht. Utrecht/ Berenschot. 92 pagina's. 2015.
- Could a robot run a council? Round Table write-up. Abigail Gilbert. 8 pagina's. 2017.
- Toekomst van de lokale democratie Sociale cohesie en participatie in Haarlemmermeer. Programma Versterking Strategisch Vermogen. Roeland Stolk, Roel in 't Veld. 136 pagina's 2013.
- Publieke zaken in de marktsamenleving, Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid. 211 pagina's 2012.
- iOverheid, Rapport 86, Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid. 289 pagina's, 2012. (***)
- iOverheid, synopsis van wrr-rapport 86, Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid. 54 pagina's, 2011-03-07.

Beleidsdocumenten Data en Beleid

- De essentie van de democratische rechtsstaat. Minister van Staat: Herman Tjeenk Willink, VNG 1 december 2017. (***)
- Over de uitvoerbaarheid en uitvoering van nieuw beleid (regeerakkoord) of: Hoe geloofwaardig is de Overheid? Bijlage bij eindverslag informateur Tjeenk Willink. Den Haag, 27 juni 2017.
- Kijken als een klant. Kenniscentrum Dienstverlening Voor, door en met gemeente. Klantgedreven dienstverlening. Joost Groenestein, Patricia Vogel, Leonie Brouwer VNG/KING 2017
- Groei door digitalisering. Manifest voor een digitale economie 2017-2021. NEDERLAND ICT, 12 pagina's. www.nederlandict.nl.
- Digiprogramma 2017, Succesvol digitaal: stel mensen centraal. Bureau Digicommissaris, November 2016. www.digicommissaris.nl/digiprogramma
- Data is macht, Over Big Data en de toekomst. Dhoya Snijders, redactie. Stichting Toekomstbeeld der techniek. STT-publicatie nr. 86, NUR 950, 2017. (***)
- Innovation in the Public Sector: A systematic review and future Research Agenda. Hanna de Vries, Victor Bekkers en Lars Tummars. doi: 10.1111/padm.12209 John Wiley & Sons Ltd. 2015.
- De nieuwe transformatie en sturingsanarchie. Derk Loorbach, per 1 januari 2014 benoemd tot hoogleraar socio-economische transitie. 10 pagina's. 2014
- Mijn Ombegrijpelijke Overheid; Verslag van de Nationale ombudsman over 2012, A.F.M. Brenninkmeijer Vergaderjaar 2012-2013, 33 539.

Basisdocumenten Open Data

- Nulmeting Open Data van Gemeenten, Ageeth de Jager – de Lange, 33 pagina's, 29 september 2017. (***)
- Open Data Governance; een business case methode voor gemeente. Om open data sets op waarde te kunnen beoordelen. Ruben Weel. 82 pagina's, 20 september 2017.
- De Staat van de Gemeenten 2017. Met medewerking van Maya Fiolet (VNG REALISATIE), Hidde Boonstra (VNG REALISATIE), Ruud Koerts (samenstelling praktijkvoorbeelden) Eindredactie: Frans van de Waart 189 pagina's. Juni 2017.
- Verkenning data-gedreven onderzoek in Nederland. Universiteit Twente, Bernard Veldkamp, Kim Schildkamp, Merel Keijsers, Adrie Visscher & Ton de Jong, 70 pagina's. Enschede 10-04-2017.
- Maatschappelijke kosten-batenanalyse open data, dr. ir. F. Welle Donker, dr. ir. B. van Loenen, prof. dr. W.K. Korthals Altes, Kenniscentrum Open Data, TU Delft, onderzoek in opdracht van Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. 128 pagina's. 20 maart 2017.
- Gemeentelijke High Value Datalist: In samenwerking met KING/ VNG REALISATIE en de DSA (Digitale Stedenagenda) zijn in oktober en november 2016 een drietal bijeenkomsten georganiseerd ter formulering van de 'gemeentelijke High Value Datalist'.
- Duurzame Businessmodellen voor open data, ir. F. Welle Donker en dr. ir. B. van Loenen, Kenniscentrum Open Data, TU Delft, 60 pagina's. 30 januari 2015.
- 4 Business Models for the Data Age. Thomas C. Redman Harvard Business Review MAY 20, 2015.
- Estimating the cost of an open data initiative. UNDP and the Partnership for Open Data (the World Bank, the Open Data Institute and Open Knowledge) 2 pagina's. 2014.
- Guidelines for Open Data Policies, the Sunlight Foundation Version 3, 13 pagina's. March 2014
- Basisgemeente en GEMMA, Architectuur voor effectieve informatievoorziening. ICTU, NORA gebruikersraad, d.d. 24 september 2013
- De waarde van open data, Keuzes en effecten van open-datastrategieën voor publieke organisaties. Zenc, drs. Tom Kronenburg, ir. Ton Monasso, Ellen Boschker MSc, prof. dr. Marcel Thaens. 109 pagina's. 26 april 2012.

Basisdocumenten Business Intelligence

- AI from videogames to business; Loren Roosendaal -Founder & CEO Founder C3D Media & Knowingo Knowingo Knowingo Knowingo -Director of the Center for Digital Transformation at Nyenrode Business University, Lezing 67 pagina's. 10 oktober 2017.
- Value Chain Management, Productie 4.0. www.Valuechain.be , 52 pagina's. December 2015
- How leaders can support teachers with data-driven decision making: A framework for understanding capacity building. Julie A. Marsh and Caitlin C. Farrell. Educational Management Administration & Leadership published online 18 August 2014
- Linked data in beeld, Platform Linked Data Nedeerland. Erwin Folmer, Geonovum / TNO en Yvonne Verdonk, Geonovum . 24 pagina's. 2013-2014.
- Understanding Data-driven Decision Support systems. Daniel J. Power. University of Northern Iowa. 7 pagina's. 21 May 2014 (2008).

Basisdocumenten Big Data

- Data Age 2025: The Evolution of Data to Life-Critical, Don't Focus on Big Data; Focus on the Data That's Big. David Reinsel John Gantz John Rydning, An IDC White Paper, 25 pagina's. April 2017. (***)
- Big data in the public sector: Uncertainties and readiness. Bram Klievink & Bart-Jan Romijn & Scott Cunningham & Hans de Bruijn. 17 pagina's. 15 August 2016.
- Stappenplan Big Data; groeikansen met data. Kamer van Koophandel. 8 pagina's. 2016.
- Exploring the Boundaries of Big Data, WRR, Bart van der Sloot, Dennis Broeders & Erik Schrijvers (eds.), 288 pagina's. 2016.
- Synopsis: Exploring the Boundaries of Big Data, WRR, Bart van der Sloot, Dennis Broeders & Erik Schrijvers (eds.), Nederlandse versie, 4 pagina's. 2016.
- Big Data in een vrije en veilige samenleving, Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid, 172 pagina's. 2016. (***)
- Big data, Changing the way businesses compete and operate. EY. Insights on governance, risk and compliance, 32 pagina's. April 2014.
- Big Data, new epistemologies and paradigm shifts. Big Data & Society. Rob Kitchin. 12 pagina's. 2014.
- The "Big Data" Ecosystem at LinkedIn, Roshan Sumbaly, Jay Kreps, and Sam Shah 2013 ACM 978-1-4503-2037-5/13/06.
- Big Data Tutorial. Marko Grobelnik, Jozef Stefan Institute, Ljubljana, Slovenia. Stavanger, 8 pagina's. May 8th 2012.

Basisdocumenten Veiligheid en privacy

- Niemand controleert big brother, Sensoren volgen burger ongemerkt in de stad. Garanties voor privacy ontbreken, blijkt uit onderzoek van Trouw. De Verdieping 5 december 2017.
- Big Brother. Volledig overzicht sensoren onmogelijk. Minister Dekker, reactie op artikel Trouw, 06 december 2017 .
- Aanbevelingen basisregistraties, Alg. Rekenkamer, okt 2015.
- Algemene verordening gegevensbescherming Avg, Europees parlement, <https://europadecentraal.nl/onderwerp/informatiemaatschappij/gegevensbescherming-en-de-avg/>
- Baseline informatiebeveiliging gemeenten Big, VNG REALISATIE\IBD, <https://www.ibdgemeenten.nl/producten/strategische-en-tactische-big/>
- Besluit politiegegevens Bpg, Rijksoverheid.
- Inventarisatie verstrekkingdoelen politie, okt-17.
- Onderzoek informatiepositie regioburgemeesters, 16 jan 2017 Landelijk bureau regioburgemeesters.
- Privacy impact assessment (PIA) voor 3D-informatiehuishouding, 2014.
- Praktijkhandboek Wpg voor politiepersoneel 26 feb 2016 Politie.

- Privacy by design, feb-15, Politie <https://autoriteitpersoonsgegevens.nl/nl/zelf-doen/privacycheck/privacy-design>
- Visie informatie en veiligheid, 11 jul 2017, VNG.
- Wet bescherming persoonsgegevens Wbp, Rijksoverheid. <http://wetten.overheid.nl/BWBR0011468/2017-07-01>
- Wet politiegegevens Wpg, Rijksoverheid, <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-30327-3.html>.

Basisdocumenten Data en Smart Cities

- Presentatie: Dataplatform bij Utrechtse energietransitie. Utrecht groeit, met een gezonden verstedelijking! 2017 21 pagina's.
- Digitale stad Rotterdam. Roland van der Heijden, productmanager Digitale Stad, Gemeente Rotterdam, VNG/ KING Lunchlezing, Den Haag 4 december 2017.
- Smart Cities, NAAR EEN 'SMART URBAN DELTA', Een blik op de slimme stad door Hans Tijl, Ministerie van Infrastructuur en Milieu, 24 pagina's. 2017.

Basisdocumenten achtergrond informatie

- The Robots are coming. Peter Retera, CTO, Infrastructure & Data management Atos, Dag van de Orde. 23 pagina's. 10-10-2017.
- De nieuwe transformatie en sturingspanarchie . Derk Loorbach, 10 pagina's. 2015. (***)
- Datagedreven sturing als perspectief; VOORSTEL Henk Wesseling, Martin Haagoort, Anne-Fleur Genest. 40 pagina's. 29 maart 2017.
- De disruptieparadox, In 5 stappen naar echte vernieuwing. Menno Lanting. 208 pagina's. 2017. (***)
- Jaarrapportage bedrijfsvoering Rijk 2016. Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. 595 pagina's. mei 2017.
- Gartner IT budget: Enterprise Comparison Tool. 27 pagina's. 14 march 2017.
- ICT Benchmark Gemeenten, impressie Verbeteren door te vergelijken. M&I Partners Versie 2.0 / 20 pagina's. 13 oktober 2016
- Jaarrapportage bedrijfsvoering Rijk 2015. Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. 629 pagina's. mei 2016.
- SMART CITY, What is a smart city? 12 pagina's. 2016.
- Parlementair onderzoek naar ICT-projecten bij de overheid. EINDRAPPORT aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal. Tweede Kamer, vergaderjaar 2014–2015, 33 326, nr. 5
- The Global Competitiveness Report. The World Economic Forum. Insights reports 2015–2016. Klaus Schwab, World Economic Forum. Professor Xavier Sala-i-Martin Columbia University 2015.
- De robot de baas, De toekomst van werk in het tweede machinetijdperk WRR, Robert Went, Monique Kremer & André Knottnerus (red.) 172 pagina's. 2015.
- De softwaresector in Nederland, Survey 2014. Robbin te Velde, Jaap Veldkamp, Matthijs Janssen. 90 pagina's. 1 september 2014.
- MKBA-kengetallen voor omgevingskwaliteiten: aanvulling en actualisering. dr.ir. E.C.M. Ruijgrok en ir. C.M. Sluis. 68 pagina's. 27 oktober 2011.
- Conceptual Approaches for Defining Data, Information, and Knowledge. Chaim Zins JOURNAL OF THE AMERICAN SOCIETY FOR INFORMATION SCIENCE AND TECHNOLOGY, 58(4):479–493, 2007
- The Information Age; Economy, Society, and Culture. Volume I, The Rise of the Network Society. Vol u me II : The Power of Identity. Vol u me III : End of Millennium. (***) Second edition With a new preface, Manuel Castells. 625 pagina's. 2010.
- O E C D, Annual Report. 143 pagina's. 2005.
- New Public Management and E-Government: Trajectories of a Marriage between Managerial and Technological Reform in Government. V.M.F. Homburg. Erasmus University Rotterdam, Faculty of Social Sciences, 2004.

NB: (***) = Kerndocument

Voor VNG-personeel zijn de hier vermelde bronnen beschikbaar onder:

//projecten.vng.nl/Datagedreven en vervolgens DA2020/data ecosysteem.

Voor nadere informatie:

Drs. Etienne B.M. Schoenmakers CMC

Adviseur Stuurinformatie VNG Realisatie

06-26018996